

Panium - Nambari Kumi na Sita

Wakati wa Mwisho

Jeff Pippenger

2026-02-19

Sura ya kumi na moja ya Danieli inaanza kwa kumtambulisha Donald Trump kama rais wa mwisho wa ufalme wa sita katika unabii wa Biblia. Kauli “Katika mwaka wa tatu wa Koreshi,” ambapo ndipo maono yalianza katika sura ya kumi, inakamilishwa katika aya ya kwanza ya sura ya kumi na moja kwa neno “pia.”

Tena mimi, katika mwaka wa kwanza wa Dario, Mmedi, mimi mwenyewe, nikasimama ili kumthibitisha na kumtia nguvu. Danieli 11:1.

Gabrieli kwa uangalifu anarejea kwa Dario na kumhusisha na Koreshi anapoanza masimulizi yake katika sura ya kumi na moja. Sura ya kumi inaendelea kama maono moja, yanayoendelea hadi mstari wa mwisho wa sura ya kumi na mbili, nayo huanza katika mwaka wa tatu wa Koreshi.

Katika mwaka wa tatu wa Cyrus, mfalme wa Uajemi, jambo lilifunuliwa kwa Daniel, ambaye alitwa Belteshazzar; na jambo hilo lilikuwa la kweli, lakini wakati uliowekwa ulikuwa mrefu; naye akalielewa jambo hilo, na alikuwa na ufahamu wa maono hayo. Daniel 10:1.

Dario pamoja na Koreshi huunda ishara ya taifa lenye uwili la Wamedi na Waajemi, linalowakilisha nguvu mbili, yaani Ujamhuri na Uprotestanti, katika Marekani; hivyo, likiwakilisha ishara yenye uwili ya wakati wa mwisho. Kuzaliwa kwa Haruni na Musa kulitia alama wakati wa mwisho wa unabii wa Ibrahimu wa miaka mia nne hapo mwanzo wa Israeli ya kale; vivyo hivyo, kuzaliwa kwa Yohana Mbatizaji na Kristo kulikuwa uwakilishi wa alama mbili za njia za wakati wa mwisho mwishoni mwa Israeli ya kale. Yesu daima huonyesha mwisho kwa mwanzo.

Dario na Koreshi kwa pamoja wanawakilisha alama ya njia iitwayo wakati wa mwisho, wakati ambapo miaka sabini ya uhamisho katika Babeli ilimalizika.

"Kanisa la Mungu duniani lilikuwa kwa hakika katika utumwa katika kipindi hiki kirefu cha mateso yasiyokoma kama vile wana wa Israeli walivyoshikiliwa mateka huko Babeli wakati wa uhamisho." Manabii na Wafalme, 714.

Dario na Koreshi ni vielelezo vya miaka 1798 na 1799, inayoakilisha wakati wa mwisho, wakati ambapo utaka sambamba wa Israeli wa kiroho katika Babeli ya kiroho ulimalizika. Mwaka 1798 ulibainisha mwisho wa mfumo wa kisiasa wa upapa, uliowakilishwa kama mnyama aliyepandwa na yule kahaba wa Roma.

Basi akanichukua katika Roho akanipeleka nyikani; nikamwona mwanamke ameketi juu ya mnyama mwekundu, amejaa majina ya makufuru, mwenye vichwa saba na pembe kumi. Ufunuo 17:3.

Napoleon alikomesha uhai wa yule mnyama mwaka 1798, na mwaka 1799, yule mwanamke aliyekuwa amempanda mnyama akafa uhamishoni. Mwaka 1989, wote wawili, Ronald Reagan na George Bush Mkuu, walikuwa marais, ikiashiria wakati wa mwisho mwaka 1989. Dario na Koreshi wanawakilisha Reagan na Bush Mkuu. Mstari wa pili unasema:

Na sasa nitakuonyesha ukweli. Tazama, bado watainuka wafalme watatu katika Uajemi; na wa nne atakuwa tajiri kuliko hao wote; naye kwa nguvu zake kwa njia ya utajiri wake atawachochea wote dhidi ya ufalme wa Ugiriki. Danieli 11:2.

Uamsho

Dario alikuwa Reagan, Koresi alikuwa Bush mkubwa, na wale watatu waliomfuata Koresi walikuwa Clinton, Bush mdogo, Obama Mgawanyaji, na wa nne, na rais 'tajiri mno', aliyewaamsha wanautandawazi wa Uyunani, alikuwa Trump. Neno 'stir' humaanisha kuamsha. Trump alipotangaza kugombea mwaka 2015, wanautandawazi, ambao Yoeli anawatambua kuwa 'wapagani', waliamshwa.

Na mataifa yaamke, yakwee hadi bonde la Yehoshafati; kwa maana huko ndiko nitakapoketi ili kuhukumu mataifa yote ya pande zote. Tieni mundu, kwa maana mavuno yamekomaa; njooni, shukeni; kwa maana shinikizo limejaa, matangi yamefurika; kwa kuwa uovu wao ni mwingi. Makutano, makutano katika bonde la maamuzi; kwa maana siku ya Bwana iko karibu katika bonde la maamuzi. Yoeli 3:12-14.

Wakati "mataifa" yanaamshwa, "siku ya Bwana iko karibu" katika bonde la Yehoshafati. "Yehoshafati" humaanisha hukumu ya Yehova; na bonde hilo pia huitwa bonde la maamuzi. Kuanzia mwaka 2015 na kuendelea "makutano makuu" ya sayari dunia yataanza kuingia katika miganda mbalimbali iliyoandaliwa kwa kila kisingizio kinachotolewa na wanadamu cha kutofanya uamuzi wa kumtumikia Mungu. Mnamo 9/11 hukumu ya walio hai ilianza, na mwaka 2015, Trump alitangaza kwamba angewania urais. Mnamo 9/11 awamu ya kwanza ya mvua ya mwisho ilianza kunyesha, na mvua ya mwisho ndiyo huleta ukomavu wa mazao; na mwaka 2015, baada ya miaka kumi na minne ya mvua iletayo mavuno yaliyoiva, kitabu cha Yoeli kinatoa onyo kwamba wakati Donald Trump "anachochea milki ya Uyunani," au kama Yoeli asemavyo, wakati Trump "anayaamsha mataifa mwaka 2015," mavuno ya sayari dunia yanaanza kukomaa.

Ni muhimu kutambua kwamba ukweli wa kwanza uliotajwa katika Danieli sura ya kumi na moja ni jukumu la kinabii la Donald Trump. Ufalme wa kwanza katika unabii wa Biblia unaowakilishwa katika kitabu cha Danieli ni Babeli. Tafakari simulizi la Babeli katika kitabu cha Danieli iwapo Nebukadneza hangekuwa ametumiwa na Uvuvio kusimamisha kielelezo cha kinabii. Ufalme wa sita wa unabii wa Biblia hauna ukamilifu bila ushuhuda wa mtawala wa mwisho wa ufalme huo. Kanuni ya kutajwa kwa mara ya kwanza inaweka bayana umuhimu wa Trump kama ishara ya umuhimu wa msingi katika maono ambayo Danieli alipokea siku ya ishirini na mbili baada ya kufunga kwa majuma matatu.

Lakini mkuu wa ufalme wa Uajemi alinipinga siku ishirini na moja; lakini, tazama, Mikaeli, mmoja wa wakuu wa mbele, akaja kunisaidia; nami nikabaki huko pamoja na wafalme wa

Uajemi. Sasa nimekuja ili nikufahamisha yatakayowapata watu wako katika siku za mwisho; kwa maana bado maono hayo ni ya siku nyingi. Danieli 10:13, 14.

Maono ya sura ya kumi na moja yanaonyesha yanayowapata watu wa Mungu katika siku za mwisho, na kwamba Trump akiwa kiongozi wa Marekani, na baadaye wa Umoja wa Mataifa, ni ukweli wenye matokeo ya milele unaohusishwa na kuuelewa au kutouelewa ukweli huo. Ukweli huo ulikuwa muhimu mno kwa Gabrieli kumjulisha Danieli hivi kwamba, katika aya ya kumi na nne, Danieli anaandika, kwa mwanga uliotolewa na malaika Gabrieli, kwamba ni “wanyang’anyi wa watu wako” wanaoyathibitisha maono. Haiwezekani kufuatilia kwa usahihi mienendo ya Donald Trump katika unabii bila kuitumia Roma kama kielelezo cha msingi cha kutambua nyayo za Trump katika historia ya kinabii ya Danieli sura ya kumi na moja.

Trump, akiwa ishara ya Marekani wakati wa kipindi cha sheria ya Jumapili, huunda sanamu ya mnyama, na kwa kufanya hivyo anamweshimu mnyama; hivyo ni sanamu ya mnyama, na pia sanamu ya kumheshimu mnyama. Katika Ufunuo 17, upapa ni wa nane, yaani ni wa wale saba, na Donald Trump ni rais wa nane tangu Reagan katika wakati wa mwisho mwaka 1989, lakini pia ni wa sita, jambo linalomaanisha kuwa yeye ni wa nane aliye wa wale saba.

Katika Ufunuo sura ya kumi na saba, Yohana katika aya ya tatu anachukuliwa nyikani, ambako anamwona kahaba amepanda juu ya mnyama. Kahaba huyo ametambuliwa na kila dhehebu kuu la Kiprotestanti kuwa ndilo Kanisa Katoliki, ijapokuwa wote wanakanusha imani zao za msingi katika nyakati za mwisho. Kanisa la Roma lilikuwa limelewehwa kwa damu ya wafiadini Yohana alipomwona, nalo lilikuwa na jina “Mama wa Makahaba.” Hili linaonyesha kwamba Yohana alipelekwa hadi mwaka 1798, ambapo upapa ulikuwa na damu ya wafiadini mikononi mwake, na baadhi ya makanisa yaliyokuwa Kiprotestanti zamani yalikuwa tayari yanarejea katika ushirika wa Kanisa Katoliki la Roma. Kutoka katika mahali hapo pa kuangalia Yohana akaona “wafalme saba”; watano kati yao tayari walikuwa wameanguka kufikia 1798, na ufalme mmoja ulikuwapo mwaka 1798, nao ulikuwa Marekani; lakini ufalme mwingine, ulioundwa na wafalme kumi, ungekuja baadaye, kwa maana mwaka 1798 aliposimama Yohana ule ufalme wa saba bado haukuwa umefika. Hao wafalme kumi wanatawala kwa ile saa ya mzozo wa sheria ya Jumapili, nao wanakubaliana kuutoa ule ufalme wao wa saba kwa yule mnyama wa ufalme wa tano, aliyepokea jeraha la mauti mwaka 1798.

Nambari “8” yaashiria ufufuo, na Upapa ni yule wa nane, aliye wa wale saba, wakati jeraha lake la mauti linapoponywa katika ule muungano wa mara tatu wa joka, mnyama na nabii wa uongo, utakaotokea katika sheria ya Jumapili itakayokuja hivi karibuni. Mwaka 2020 wanautandawazi waliiba uchaguzi kutoka kwa Trump, naye akauawa katika mitaa ya Ufunuo kumi na moja. Mashahidi wawili wa Ufunuo kumi na moja wanawakilisha pembe mbili za mnyama wa nchi, ambazo zote ziliuawa mwaka 2020. Trump ni rais wa sita tangu Reagan wakati wa mwisho mnamo 1989; lakini kufikia 2024, yeye pia ni wa nane, aliye wa wale saba waliomtangulia. Mwaka 2024, jeraha lake la mauti liliponywa, naye kwa wakati huohuo akawa yule wa nane aliye wa wale saba, katika ulinganifu kamili na ishara ya kinabii inayothibitisha maono. Usipokuwa na Roma, huna uwezo wa kufuatilia mienendo ya sanamu ya Roma.

MAGA

Ili kuelewa jinsi Trump alivyo Konstantino Mkuu wakati ‘miaka 250’ ya Nero inapohitimika, au jinsi alivyo Antioko Mkuu mwaka 207 KK, au jinsi alivyo rais wa mwisho ambaye harakati yake yote ya enzi ya dhahabu imeasisiwa juu ya kuifanya Amerika kuwa ‘kuu’, kunahitaji kutambua kwamba sura hiyo kwanza inamtaja Trump na nafasi yake ya kinabii.

Saini ya "ukweli" inayowakilishwa na neno la Kiebrania "ukweli", ambalo linaundwa na herufi ya kwanza, ya kumi na tatu, na ya ishirini na mbili za alfabeti ya Kiebrania, humtambulisha Reagan kama herufi ya kwanza, na Obama kama herufi ya kumi na tatu ya uasi, kama inavyowakilishwa na mwaka 2013, wakati kiongozi wa zamani wa Ofisi ya Inkwizisheni alifuatiwa na Papa wa kwanza Mjesuiti. Kwa kuwa kiongozi wa Inkwizisheni alistaafu, mwisho wake unaambatana na mwanzo wa Papa Mjesuiti. Uhusiano huo kati ya mapapa wawili wa Obama ulikuwa tarehe 13 Machi 2013. Obama analingana na herufi ya kumi na tatu ya uasi, na herufi ya ishirini na mbili ni Trump.

Marekebicho ya ishirini na mbili huwekea rais ukomo wa mihula miwili, na tunapozingatia marais wa mihula miwili ambao mihula yao haikuwa mfululizo, wapo wawili tu. Grover Cleveland ndiye Alfa wa marais wa mihula miwili isiyo mfululizo, na Trump ndiye Omega. Grover Cleveland alikuwa rais wa ishirini na mbili, na Trump, akiwa Omega kwa Cleveland, anashikilia utambulisho wa Alfa wa “22.” Cleveland na Trump wanawakilisha Alfa na Omega zinazobeba ishara ya herufi ya ishirini na mbili katika alfabeti ya Kiebrania. Wapo marais wawili tu waliotumikia mihula miwili isiyo mfululizo, na Trump ni wa pili kati ya hao wawili. Ile mbili ya Omega ikizidishwa na ile ishirini na mbili ya Alfa ni arobaini na nne, ishara ya 1844, ambayo ni ishara ya mlango uliofungwa katika sheria ya Jumapili, kama ulivyofananishwa na mlango uliofungwa wa 1844. Trump ndiye mtu wa arobaini na nne tofauti aliyewahi kuwa rais, na yeye ndiye rais wakati mlango unafungwa katika sheria ya Jumapili.

Trump amefananishwa kwa mfano na Koreshi Mkuu. Koreshi Mkuu alitoa amri ya kwanza, na Artashasta Mkuu alitoa amri ya tatu. Ya kwanza na ya tatu zinaambatana, kwa kuwa Yesu daima huonyesha mwisho kwa mwanzo. Trump yupo pale miaka "250" ya Nero inapofikia tamati, mwisho huo ukiwakilishwa na Konstantino Mkuu. Mwisho wa miaka "250" tangu 457 KK, Trump anawakilishwa na Antioko Mkuu, aliyerejea akiwa na nguvu kuliko awali mnamo 2024, katika utimilifu wa aya ya kumi na tatu.

Kwa maana mfalme wa kaskazini atarudi, naye ataandaa jeshi kubwa kuliko la kwanza, naye hakika atakuja baada ya miaka fulani akiwa na jeshi kuu na mali nyingi. Danieli 11:13.

Marekani itakapotiihwa na Roma wakati wa sheria ya Jumapili, ndipo kila nchi ulimwenguni italazimishwa kunyenyekea kwa Roma.

"Mataifa ya kigeni yatafuata mfano wa Marekani. Ijapokuwa yeye ndiye anayeongoza, mgogoro uleule utawapata watu wetu katika sehemu zote za dunia." Ushuhuda, juzuu ya 6, 395.

“Mataifa ya kigeni” yanalazimishwa kufanya hivyo na Marekani, itakayochukua uongozi wa Umoja wa Mataifa katika sheria ya Jumapili inayokuja hivi karibuni. Umoja wa Mataifa ni wale

wafalme kumi wa Ufunuo kumi na saba, wanaotawaliwa na Ahabu, mfalme wa makabila kumi ya kaskazini, aliyeoa Yezabeli. Ndoa ya Yezabeli na Ahabu ndiyo ndoa inayokamilishwa katika sheria ya Jumapili inayokuja hivi karibuni. Katika sheria ya Jumapili, Marekani, nchi ya uzuri ya Danieli kumi na moja, yaani mnyama wa nchi wa Ufunuo kumi na tatu, huifikisha mwisho historia yake kama ufalme wa sita wa unabii wa Biblia. Katika Mlima Karmeli, manabii 850 wa Baali na makuhani wa Ashera waliokula mezani pa Yezabeli huuawa na Eliya. Marekani huuawa katika sheria ya Jumapili inayokuja hivi karibuni, kama ilivyokuwa kwa manabii wa uongo katika Mlima Karmeli. Kuanzia hapo, simulizi linakuwa kati ya Eliya, dhidi ya Ahabu na Yezabeli; na Ahabu anawakilisha ufalme wa sehemu kumi, unaotawaliwa na yule aliye wa kwanza kuzini na Yezabeli. Yezabeli anakusudia kuzini na kila ufalme, lakini Ahabu anawakilisha wa kwanza kufanya hivyo, na Marekani ndiyo inayokufa katika Mlima Karmeli na papo hapo inakuwa mpenzi wa kwanza wa Yezabeli. Kwa mujibu wa Danieli kumi na moja, ni hapo katika sheria ya Jumapili ambapo Trump anasimama kama mfalme hodari wa Ugiriki, anayewakilishwa na Aleksanda Mkuu.

Na mfalme hodari atasimama, atakayetawala kwa mamlaka kuu, na kufanya apendavyo. Naye atakaposimama, ufalme wake utavunjika, nao utagawanywa kuelekea pepo nne za mbingu; wala si kwa uzao wake, wala kadiri ya mamlaka aliyotawala nayo; kwa maana ufalme wake utang'olewa, hata kwa wengine mbali na hao. Danieli 11:3, 4.

Donald Trump anasimama kama "mfalme hodari" wa Umoja wa Mataifa, anayewakilishwa ndani ya ile aya, na kisha kufananishwa kwa mfano na historia ya Aleksanda Mkuu. Atakaposimama, Marekani, ule ufalme wa sita katika unabii wa Biblia, unakoma, na ufalme wa saba wa wafalme kumi katika Ufunuo kumi na saba unaanza. Wafalme hao kumi wanaanza ufalme wao wa saba kwa kukubaliana hapo hapo kuukabidhi ufalme huo kwa mamlaka ya kipapa, ambayo ni ule ufalme wa nane, na inatokana na zile falme saba zilizotangulia. Makubaliano yao yalikuwa ya kutimiza mapenzi ya Mungu, na mapenzi yake yanaonyeshwa mstari juu ya mstari katika Maandiko ya kweli.

Kuwa Mfano wa Roma

Aya ya tano hadi ya tisa za sura ya kumi na moja ya Danieli zilitimia katika historia ya kinabii iliyokuwa kielelezo kamili cha historia ya mamlaka ya kipapa, kama ilivyoainishwa katika aya ya thelathini na moja hadi ya arobaini ya sura hiyo hiyo. Mfululizo wa historia katika aya ya tano hadi ya tisa unakwenda sambamba na mfululizo wa historia katika aya ya thelathini na moja hadi ya arobaini. Mifululizo yote miwili inaainisha kipindi ambacho mamlaka inayowakilisha Roma ya kipapa kwanza ikavishinda vizuizi vitatu, ikatawala kwa muda fulani, hadi agano lilipovunjwa, ambalo lilimleta juu yao mfalme wa kusini aliyewatia jeraha la mauti. Kadiri mifululizo hiyo miwili inavyochunguzwa kwa umakinifu zaidi na kulinganishwa na historia, ndivyo inavyotambuliwa kuwa sahihi kwa kiwango cha ajabu. Usahihi wao unahusu jinsi ambavyo mifululizo hiyo inavyowakilisha kwa ukaribu muundo uliomo katika aya hizo, na pia historia iliyotimiza aya hizo.

Historia iliyotimiza aya zile tano inaenda sambamba na inalingana na historia ya Roma ya Kipapa iliyoainishwa katika aya za thelathini na moja hadi arobaini, na huweka muktadha wa

kumtambulisha Antioko Mkuu katika aya za kumi hadi kumi na tano.

Lakini wanawe watachochewa, nao watakusanya vikosi vingi vyenye nguvu; na mmoja bila shaka atakuja, atafurika na kupita; kisha atarudi, naye atachochochewa, hata kufikia ngome yake. Danieli 11:10.

Katika utimilifu wa aya ya kumi, Antiochus Mkuu alishinda hadi kufikia ngome ya Misri, ambako aliikomesha kampeni ya kijeshi ili kujipanga upya. Historia hiyo ni kielelezo cha anguko la Umoja wa Kisovieti mnamo mwaka 1989, kama linavyowakilishwa katika aya ya arobaini ya sura hiyo hiyo.

Na wakati wa mwisho mfalme wa kusini atamshambulia; na mfalme wa kaskazini atakuja kinyume naye kama kisulisuli, akiwa na magari ya vita, na wapanda farasi, na merikebu nyingi; naye ataingia katika nchi nyingi, naye atafurika na kupita. Danieli 11:40.

Aya ya kumi iliyo na maneno, “hakika atakuja, na atafurika, na atapita katikati,” ni sawia kabisa katika Kiebrania na ile ya aya ya arobaini isemayo, “ataingia katika nchi, naye atafurika na atapita.” Aya zote mbili zinabainisha wakati ambapo mfalme wa kaskazini (Antiochus katika aya ya kumi na Reagan katika aya ya arobaini) humshinda mfalme wa kusini (Ptolemy katika aya ya kumi na Umoja wa Kisovieti katika aya ya arobaini). Mashambulizi yote mawili yalikuwa ya kulipiza kisasi dhidi ya ushindi wa awali wa mfalme wa kusini (Ptolemy katika aya ya tano hadi ya tisa na Napoleon katika aya ya arobaini). Msukumo wa mfalme wa kusini wa kufanya shambulizi ulikuwa mkataba uliovunjika (ndoa ya Bernice katika aya ya tano hadi ya tisa na Mkataba wa Tolentino wa 1797 uliovunjika, uliokuwa pamoja na Napoleon). Muundo wa kinabii unaowakilishwa ndani ya aya hizo na utimilifu wa baadaye wa aya hizo katika historia pia unalingana na Isaya 8:8.

Naye atapitia Yuda; atafurika na kuvuka, atafika hata shingoni; na kuenea kwa mabawa yake kutajaza upana wa nchi yako, Ee Imanueli. Isaya 8:8.

Isaya anapotabiri kwamba jeshi la Senakeribu “litafurika na kuvuka,” ni tena Kiebrania kilekile kama katika mstari wa kumi na wa arobaini. Isaya anabainisha wakati ambapo Senakeribu, mfalme wa kaskazini, alishinda ufalme wa kusini wa Yuda, lakini aliacha Yerusalemu ikiwa imesimama, kwa maana alifika tu “hadi shingoni,” kama vile Antioko alivyofika mpakani katika mstari wa kumi. Msukumo wa Senakeribu ulikuwa kwamba Hezekia alikuwa amevunja mkataba na Ashuru, kama ilivyodhihirishwa na Hezekia kusitisha ushuru uliokubaliwa. Mkataba uliovunjwa ndilo jambo lisilo la kawaida kwa mistari ile mitatu iliyo sambamba. Kila moja ilihusisha mkataba uliovunjwa, lakini kwa Ptolemy na Napoleon mfalme wa kaskazini ndiye aliyeshitakiwa kwa kuvunja mkataba. Senakeribu, mfalme wa kaskazini, alimshtaki Hezekia kwa kukataa ushuru uliopangiwa.

Basi katika mwaka wa kumi na nne wa mfalme Hezekia, Senakeribu mfalme wa Ashuru akapanda juu ya miji yote yenye boma ya Yuda, akaiteka. Naye Hezekia mfalme wa Yuda akamtumia mfalme wa Ashuru huko Lakishi ujumbe, akisema, Nimekosa; uondoke kwangu; lolote utakalonitia nitalibeba. Ndipo mfalme wa Ashuru akaweka juu ya Hezekia mfalme wa Yuda talanta mia tatu za fedha, na talanta thelathini za dhahabu. Naye Hezekia akampa fedha

zote zilizokutwa katika nyumba ya Bwana, na katika hazina za nyumba ya mfalme. 2 Wafalme 18:13-15.

Jeshi la kaskazini la Sennakeribu lilitwaa miji arobaini na sita ya Yuda alipokuwa akielekea Yerusalemu. Ni jambo lenye umuhimu mkubwa wa kinabii kwamba Isaya 8:8 inaunganika na aya ya kumi na ya arobaini, hivyo ikitoa ushuhuda wa tatu wa kuanguka kwa ufalme wa kusini wa Umoja wa Kisovyeti mwaka 1989. Anguko hilo linaashiria mwanzo wa kipindi cha aya ya arobaini kilicho tupu. Tangu utimilifu wa aya ya arobaini mwaka 1989 hadi aya ya arobaini na moja, inayowakilisha sheria ya Jumapili inayokuja hivi karibuni, pana kipindi tupu katika aya ya arobaini. Kipindi hicho huanza mwaka 1989 na kuishia katika sheria ya Jumapili. Aya ya arobaini haina la kusema kuhusu kipindi hicho cha wakati, lakini aya ya arobaini inaweza kufahamika kwa kutumia mbinu ya mstari juu ya mstari.

Ufunguo “mkuu” wa kuweka bayana historia iliyofichwa ya aya ya arobaini ni ushuhuda wa Isaya kuhusu vita vya kisasi vilivyoleta ushindi kwa ufalme wa kaskazini dhidi ya ufalme wa kusini. Iwe ni uasi wa Hezekia kwa kukoma kuheshimu ahadi ya awali ya kutoa “kodi ya utii” kwa Ashuru, au kuwekwa kando kwa Bernike na Antioko, au Mkataba wa Tolentino wa Napoleoni, aya zote tatu zilitimizwa katika historia zinazosisitiza mkataba uliovunjwa kuwa ndiyo msukumo wa msingi wa kushambulia. Wakati wa urais wa Obama, chini ya Wizara ya Mambo ya Nje iliyokuwa ikiongozwa na John Kerry, naibu waziri Victoria Nuland alichocha mapinduzi ya rangi ili kuuangusha serikali ya Ukraine. Tangu hapo, pande mbili za hoja moja zipo kuhusu Vita vya Ukraine; Putin anasema lilikuwa ni suala la mkataba uliovunjwa, na wapinzani wake wanasema mkataba anaoutaja Putin haukuwahi kuwapo katika muktadha anaodai. Iwapo mkataba ulifanywa kweli kisha ukavunjwa, au kinyume chake, si jambo lenye uzito; kwa maana kumbukumbu ya kinabii inarekodi tu mkataba uliovunjwa kuwa kichocheo cha vita.

Isaya 8:8 hutoa “ufunguo” wa kuona kwamba mfalme wa kaskazini hushinda hadi shingoni, au hadi kichwani. “Ufunguo” huo huitambua Urusi kuwa ndilo kichwa kilichoachwa kimesimama baada ya kuanguka kwa mwili mwaka 1989. Umuhimu wa kinabii wa aya ya nane haupo tu katika “ufunguo” wa kutambua kichwa, bali utambulisho wake wa “shingo” inayowakilisha kichwa, au mji mkuu, unaweza kuthibitishwa tu kwa uhusiano na kifungu cha awali cha maono yale yale ya Isaya 8. Maono hayo huanza katika sura ya saba, na katika aya ya saba na ya nane, kichwa hufafanuliwa kuwa mfalme, au ufalme wake, au mji mkuu wa ufalme. Yerusalemu ulikuwa mji mkuu wa Yuda, miji yake arobaini na sita ilitekwa na jeshi la Sennakeribu, lakini Sennakeribu aliacha mji mkuu wa Yerusalemu ukabaki umesimama.

Kwa maana kichwa cha Shamu ni Dameski, na kichwa cha Dameski ni Resini; na ndani ya miaka sitini na mitano Efraimu atavunjika, asiwe watu tena. Na kichwa cha Efraimu ni Samaria, na kichwa cha Samaria ni mwana wa Remalia. Msipoamini, kwa hakika hamtathibitika. Isaya 7:8, 9.

Mnamo 701 KK, Sennakeribu, pamoja na jeshi lake, alipozifikia kuta za Yerusalemu, alifika mpaka shingoni, na kwa kufanya hivyo akaacha ushuhuda wa kihistoria kuhusu Urusi iliyosalia baada ya anguko la 1989. Antioko Mkuu alipoanza kisasi chake dhidi ya ufalme wa kusini, katika aya ya

kumi alifika mpaka wa Misri, lakini hakuvingia. Jambo muhimu katika ushindi wa Antioko katika aya ya kumi ni kwamba linaashiria hitimisho la kampeni ya kijeshi ya Antioko ambayo haikuwa na vita mahsusi, bali inawakilisha kazi yake ya kurejesha jiografia iliyokuwa imepotea hapo awali. Ushindi wake katika aya ya kumi unawakilisha hitimisho la ushindi kadhaa. Alihitimisha kampeni ya vita vya nne vya Kisiria huko Rafia, lenye maana ya “eneo la mpakani,” na Rafia ilikuwa mpaka, au “shingo” ya Misri. Kampeni ya Antioko ya 219 KK hadi 217 KK inawakilisha kufurika na kupita juu kwa anguko la Umoja wa Kisovieti kuanzia 1989 hadi 1991, wakati mfalme alipopita juu ya nchi.

Kinabii, Isaya 8:8 inawezesha Urusi—ikiwa kama shingo katika vita vya Sennakeribu, au kama ngome katika vita vya Antioko—kutambuliwa kuwa mfalme wa kusini katika vita vya Rafia, kama kunakowakilishwa na utimilifu wa aya ya kumi na moja. Kwa kufanya hivyo, inaunganisha moja kwa moja historia ya nje inayowakilishwa na joka (mfalme wa kusini), mnyama (mfalme wa kaskazini), na nabii wa uongo (mamlaka ya kiwakilishi ya mfalme wa kaskazini) na mstari wa ndani wa unabii kama unavyowakilishwa na unabii wa miaka sitini na mitano wa aya ya saba ya sura ya saba.

Kwa maana ya kinabii, umuhimu wa Sennakeribu kupanda kwenda Yerusalemu unatoa mojawapo ya ushuhuda wa kinabii wenye nguvu sana wa uweza wa Mungu katika Maandiko, kwa kuwa huko Mungu aliangamiza jeshi la Sennakeribu la watu 185,000 katika usiku mmoja. Siku iliyotangulia, juu ya ukuta wa Yerusalemu walikuwapo Eliakimu na Shebna wote wawili, ishara za Uadventista wa Laodikia na wa Filadelfia, unaotambuliwa katika mlango uliofungwa wa 1844 na mlango uliofungwa wa sheria ya Jumapili.

Ikawa katika mwaka wa kumi na nne wa mfalme Hezekia, Sennakeribu mfalme wa Ashuru akaja kupigana na miji yote yenye maboma ya Yuda, akaiteka. Naye mfalme wa Ashuru akamtuma Rabsake kutoka Lakishi kwenda Yerusalemu, kwa mfalme Hezekia, pamoja na jeshi kubwa; naye akasimama karibu na mfereji wa birika la juu, katika njia kuu ya uwanja wa mfuaji. Ndipo Eliakimu, mwana wa Hilikia, aliye juu ya nyumba, na Shebna mwandishi, na Yoa, mwana wa Asafu, mkumbushi, wakamwendea. Isaya 36:1-3.

Katika sura ya saba ya Isaya, Isaya anatumwa na ujumbe kwa Ahazi mwovu, mfalme wa Yuda, ule ufalme wa kusini. Ni huo huo ufalme anaoushambulia Sennakeribu katika sura ya nane, aya ya nane. Isaya anapokutana na mfalme mwovu Ahazi, anakutana naye “penye mfereji wa birika la juu katika njia ya shamba la mfuaji,” ambako ndipo Rabsake analikufuru jina la Bwana. Isaya alifundisha kwamba yeje na watoto wake walikuwa ni ishara.

Tazama, mimi na watoto ambao Bwana amenipa ni ishara na maajabu katika Israeli, yatokayo kwa Bwana wa majeshi, akaaye katika Mlima Sayuni. Isaya 8:18.

Wakati Isaya alipokutana na mfalme mwovu Ahazi "kando ya mfereji wa birika la juu katika njia kuu ya konde la mfuaji," alikuwa amemchukua pamoja naye mwanawe, Shearjashub, maana yake, "salio litarudi."

Ndipo Bwana akamwambia Isaya, Toka sasa kwenda kumlaki Ahazi, wewe na mwanao Sheari-yashubu, mwisho wa mfereji wa birika la juu, katika njia ya konde la mfua nguo. Isaya

7:3.

Sheariashubu anabainisha kwamba ujumbe uliotangazwa na Isaya katika “mwisho wa mfereji wa bwawa la juu katika barabara ya shamba la mfuaji” ni ujumbe wa kuwatambulisha masalia wanaorejea. Masalia hao ni wale katika kitabu cha Malaki wanaoitwa kumjaribu Bwana kwa kumrudia, na kwa kuzirudisha zaka ghalani. Wale warudihao pia wanaakilishwa na Yermia kama wale warudihao baada ya kukatishwa tamaa kwa mara ya kwanza. Katika sura ya saba, “mwisho wa mfereji wa bwawa la juu katika barabara ya shamba la mfuaji” huonyesha Isaya akimpa ujumbe mfalme mwovu wa kusini, na katika Isaya sura ya thelathini na sita Eliakimu, Shebna, na Yoa, mwandishi, walizungumza kwa niaba ya Hezekia, ilhali Rabsake alimwakilisha Senakeribu.

Ujumbe wa kwanza wa “mwisho wa mfereji wa birika la juu katika njia ya shamba la mwosha nguo” ulitangazwa na Isaya pamoja na mwanawe, ujumbe wa mwisho wa “mwisho wa mfereji wa birika la juu katika njia ya shamba la mwosha nguo” ulitangazwa na watu watatu. Ujumbe wa kwanza ulikuwa kwa mfalme wa ndani na wa pili ulikuwa kwa mfalme wa nje. Mstari wa mgawanyo ni ukuta, ambao ni ishara ya sheria ya Mungu; na sheria ya Jumapili inawakilisha kuondolewa kwa ukuta wa utenganisho kati ya kanisa na dola. Katika sheria ya Jumapili, au kwenye ukuta, kuna alama tatu; Eliakimu ni Filadelfia, Shebna ni Laodikia, na Yoabu mwandishi ni Sardi.

Wakati wa sheria ya Jumapili, wengi huangushwa, kulingana na Danieli 11:41, na watu hao ndio wale wanaohesabiwa kuwajibika kwa nuru kuhusu Sabato ya siku ya saba. Wale wanaoangushwa katika aya ya arobaini na moja ni Waadventista Wasabato wa Laodikia, na Eliakimu anawakilisha Filadelfia.

Itakuwako siku ile, ya kwamba nitamwita mtumishi wangu Eliakimu, mwana wa Hilikia; nami nitamvika joho lako, nitamtia nguvu kwa mshipi wako, nami nitakabidhi mamlaka yako mikononi mwake; naye atakuwa baba kwa wenyeji wa Yerusalemu, na kwa nyumba ya Yuda. Nami nitaweka ufunguo wa nyumba ya Daudi begani mwake; atakapofungua, hapana atakayefungua; naye atakapofunga, hapana atakayefungua. Isaya 22:20-22.

Na kwa malaika wa kanisa lililoko Filadelfia andika; Haya ndiyo anenayo Yeye aliye Mtakatifu, Yeye aliye wa Kweli, Yeye aliye na ufunguo wa Daudi, afunguaye, wala hakuna awezaye kufunga; afungaye, wala hakuna awezaye kufungua; Nayajua matendo yako: tazama, nimekuwekea mbele yako mlango uliofunguliwa, wala hakuna awezaye kuufunga; kwa kuwa una nguvu kidogo, nawe umelishika neno langu, wala hukumkana jina langu. Tazama, nitawafanya wale wa sinagogi la Shetani, wasemao kwamba ni Wayahudi, wala siyo, bali wasema uongo; tazama, nitawafanya waje na kusujudu miguuni pako, wapate kujua ya kuwa nimekupenda. Ufunuo 3:7-9.

Shebna anabadilishwa na Eliyakimu, na Shebna aliyekuwa ukutani anawakilisha Waadventista wa Sabato wa Laodikia wanaokataa kufaidika na ujumbe wa mvua ya awali au ya mwisho. Mvua ya awali iliyoandamana na kanisa iliwakilishwa na Isaya na mabaki waliorejea, na ujumbe ulielekezwa kwa kanisa lililoasi, lililowakilishwa na mfalme mwovu Ahazi. Ujumbe kutoka ukutani ulitolewa kwa mfalme mwovu wa kaskazini aliyekuwa akitaka kuishinda Yerusalemu, nao

unawakilisha mvua ya mwisho kwa uhusiano na mvua ya awali. Wakati kanisa la Mungu linapohukumiwa, mvua ya awali hunyunyiza; lakini katika sheria ya Jumapili, mvua humiminwa bila kipimo. Ujumbe kwa Ahazi ulikuwa ujumbe wa ndani, ujumbe kwa Sennakeribu ulikuwa wa nje. Sauti ya kwanza ya Ufunuo 18:1-3 ni marudio ya ujumbe wa malaika wa pili, nayo ni ya ndani. Sauti ya pili ya Ufunuo kumi na nane mstari wa nne ni ya nje, nayo ndiyo ujumbe wa tatu. Isaya na mwanawe walileta ujumbe wa ndani wa malaika wa pili, na ukutani, pamoja na ujumbe wa nje, kuna nafsi tatu.

Eliakimu ni wale elfu mia na arobaini na nne, Shebna ni Uadventista wa Sabato ulioko katika hali ya Laodikia, uliotapikwa kutoka kinywani mwa Bwana wakati huo. Yoabu, mkumbushi, anawakilisha kundi lingine la Mungu linalorekodi historia hadi kufikia ukuta, ili kuitambua ishara ya Eliakimu, itakapoinuliwa.

Isaya 8:8 huleta ujumbe wa Isaya sura ya sita hadi ya kumi na mbili katika Danieli sura ya kumi na moja, aya ya kumi. Kwa kufanya hivyo, hutoa shahidi wa pili kwamba mkuu wa ufalme anaachwa amesimama baada ya shambulio. Inabainisha hoja ya agano lililovunjwa linalotumiwa kusababisha kuzuka kwa vita.

Tangu anguko la Umoja wa Kisovyeti mwaka 1989 linalotajwa katika aya ya arobaini, hadi sheria ya Jumapili inayokaribia kuja inayoakilishwa katika aya inayofuata, kuna miaka thelathini na saba ya historia ya kinabii ambayo aya ya arobaini haisemi neno lolote kuihusu. Aya ya kumi hadi ya kumi na tano za Danieli sura ya kumi na moja zinawakilisha historia ya kinabii ambayo haijashughulikiwa katika aya ya arobaini. Inaweza kuonekana tu kwa kutumia mbinu ya mstari juu ya mstari. Msiposadiki, hakika hamtathibitika, ndilo onyo la kinabii linaloambatana na aya tatu zinazoelezea mwaka 1989, na utimilifu wa kihistoria wa aya ya nane ya Isaya sura ya nane unaonyesha jaribio kwa Eliyakimu na Shebna. Je, mnaona, au mmepofuka?

Aya ya arobaini na moja ya Danieli sura ya kumi na moja ndiyo sheria ya Jumapili itakayokuja hivi karibuni nchini Marekani, ambayo inawakilishwa kwa mfano na historia iliyotimiza aya ya kumi na sita.

Lakini yule ajaye juu yake atafanya kama apendavyo, wala hakuna atakayesimama mbele yake; naye atasimama katika nchi ya uzuri, ambayo kwa mkono wake itateketezwa. Danieli 11:16.

Naye ataingia pia katika nchi tukufu, na mataifa mengi yataangushwa; lakini hawa wataponyoka mkononi mwake, yaani Edomu, na Moabu, na wakuu wa wana wa Amoni. Danieli 11:41.

Utimizwaji wa kihistoria wa aya ya kumi na sita hadi ya thelathini katika Danieli kumi na moja ni historia ya Roma ya kipagani. Kila mstari wa kinabii katika sura ya kumi na moja ya Danieli ama huwakilisha kwa mfano historia ya Roma ya kipagani, ya kipapa, au ya kisasa. Kila mstari ama hutambua moja kwa moja historia ya Kirumi, au huwakilisha kwa mfano historia ya Kirumi ya wakati ujao. Kila mstari. Aya zinazorejea moja kwa moja kwenye historia iliyotimizwa na Roma ya kipagani, huwakilisha kwa mfano Roma ya kipapa. Kwa pamoja, Roma ya kipagani na Roma ya

kipapa hutoa ushuhuda juu ya Roma ya kisasa. Roma ndiyo inayathibitisha maono, kwa maana tangu mwanzo wa sura hadi mwisho wake maono ni juu ya Roma.

Yesu alibainisha kuwapo kwa msaliti kwa kusudi la kuwasaidia wanafunzi Wake kuamini wakati usaliti wa Yuda ulipodhihirishwa.

Katika kutamka ole juu ya Yuda, Kristo pia alikuwa na nia ya rehema kwa wanafunzi Wake. Hivyo aliwapa ushahidi wa juu kabisa wa Umasihi Wake. “Nawaambia sasa kabla hayajatukia,” Akasema, “ili yatakapotukia mpate kuamini ya kuwa Mimi ndiye.” Kama Yesu angalinyamaza kimya, kana kwamba hakujua yatakayompata, wanafunzi wangeweza kudhani kwamba Bwana wao hakuwa na utambuzi wa kimungu wa yajayo, na kwamba alikuwa amenaswa kwa mshangao na kusalitiwa mikononi mwa umati wa wauaji. Mwaka mmoja kabla, Yesu alikuwa amewaambia wanafunzi kwamba alikuwa amewachagua kumi na wawili, na kwamba mmoja wao alikuwa shetani. Sasa maneno Yake kwa Yuda, yakionyesha kwamba usaliti wake ulijulikana kikamilifu na Bwana Wake, yangeliimarisha imani ya wafuasi wa kweli wa Kristo wakati wa udhalilisho Wake. Na Yuda atakapofikia mwisho wake wa kutisha, wangelikumbuka ole ambao Yesu alikuwa ametamka juu ya msaliti.” *The Desire of Ages*, 655.

Tarehe 31 Desemba 2023, Simba wa kabila la Yuda akaanza kufungua mihuri ya ufunuo wa nafsi Yake, na jaribio la msingi likaanza. Jaribio hilo lilihusu iwapo Roma bado ilikuwa ishara iliyoweka thabiti maono katika aya ya kumi na nne, au kama mambo yalikuwa yamebadilika. Wakati Mpinga-Kristo wa kwanza kutoka Marekani alianza kutawala tarehe 8 Mei 2025, aya ya kumi na nne ilikuwa imetimia. Hapo ikaonekana kwamba uhusiano kati ya Trump na Papa Leo ulikuwa umetolewa kwa mfano na Reagan na Papa Yohane Paulo wa Pili. Vita vya Ukraine vilivyoanza mwaka 2014, wakati Wizara ya Mambo ya Nje ya Marekani ilipoleta mapinduzi ya rangi nchini Ukraine, vilitokea katika urais wa Obama, ambaye alitawala wakati wa mapapa wawili. Reagan na Yohane Paulo wa Pili wako katika aya ya kumi; kisha mwaka 2014, Vita vya Ukraine vikaanza kama vinavyowakilishwa na vita vya mpakani vya aya ya kumi na moja, yaani vita vya Raphia. Raphia humaanisha ‘eneo la mpakani’, na vivyo hivyo neno ‘Ukraine’. Katika historia hiyo Obama na mapapa wawili wanaashiria vita vya pili kati ya vita vitatu vya aya ya kumi hadi kumi na tano. Kisha mwaka 2024, Trump alirudi katika utimilifu wa aya ya kumi na tatu. Kisha katika aya ya kumi na nne maono yanawekwa thabiti kwa kuwasili kwa mwenzake wa kipapa wa Trump.

Kilichowekwa wazi ni kwamba vita vitatu vya mistari ya kumi hadi kumi na tano vinawakilisha alama tatu za njia ambazo kila moja hutambua uhusiano kati ya Yezebeli na Ahabu unaoelekea hadi Mlima Karmeli wakati wa sheria ya Jumapili. Wakati wa Reagan, Yezebeli alikuwa Samaria, akiwa amefichwa ndani ya muungano wa siri. Kisha makuhani wa Baali na manabii wa Ashera waliinua ushirikina wa kiroho wa Ukatholiki wa mrengo huria wa “woke”, pamoja na usimbolojia wa aina ya skizofrenia wa Obama wa nabii wa uongo wa Uprotestanti ulioasi na wa nabii wa uongo wa Uislamu, ibada ya Mama Dunia, ufuska na anarkia ya Mapinduzi ya Ufaransa. Kisha Trump alirudi mwaka 2024, na uhusiano wa wazi kati ya mnyama na sanamu yake ukadhihirika mwaka 2025. Ni mwaka 2026, na jaribio la maono ya nje la msingi limepita, nasi sasa tuko katika jaribio la maono ya hekalu.

Aya ya kumi na moja ilitimia katika vita vya Rafia mwaka 217 KK, nayo ni kielelezo cha Vita vya Ukraine vilivyoanza mwaka 2014, vilivyozidi makali mwaka 2022, na ambavyo sasa viko ukingoni mwa kukamilika. Putin atashinda, lakini ushindi huo ni utangulizi tu wa mwanzo wa anguko lake. Muundo wa kinabii wa aya ya kumi na moja na utimizo wake wa kihistoria katika ushindi wa Ptolemaio katika vita vya Rafia mwaka 217 KK, kama utimizo wa aya ya kumi na moja ya sura ya kumi na moja, unalingana na historia ya kinabii ya mfalme Uzia. Wote wawili, Ptolemaio na Uzia, walikuwa wafalme wa kusini, ambao mioyo yao ikainuka kwa sababu ya mafanikio ya kijeshi, lakini mioyo yao iliyojiinua ikawafanya waanguke wote wawili, na maanguko yao yanahusishwa na majaribio yao kwa pamoja ya kutoa sadaka katika Patakatifu pa Yerusalemu.

Katika makala inayofuata, tutaendelea kuzingatia kifo cha Putin kinachoongoza kwenye vita vya Panium katika aya ya kumi na tano.